

# SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá trisopna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 268.

V Ljubljani, v torek 23. novembra 1886.

Letnik XIV.

## Velikonemštvo.

Grof Taaffe si zastoj prizadeva že osmo leto, da bi napravil spravo med narodi. Toliko rečemo, da je prazno vse delo, dokler bodo velikonemški petelini po raznih avstrijskih pokrajinah vsak na svojem kupu stali in ga razkopavali, da na vse kraje leti. Dokler bo imela Avstrija po Štajarju in po severnih Čehah toliko in tako zagrizenih Velikonemcev, ki si z vso resnobo na to prizadevajo, da sprava med narodi nikakor ne bo možna, tako dolgo je tudi grofa Taaffeja napor bob v steno. Štajarski dr. Ausserer je to sam povedal. Mariborski Velikonemci imajo namreč navado, da se večkrat shajajo po gostilnah, oziroma po pivarnah, kjer se potem navdušujejo za velikonemške ideje, kjer ob enem hudo obsojajo Čeha in Slovence, ktere bi najraje kar z žvepljenim ognjem vničili. Ker pa to ne gré, jih mislijo pa s „Schulvereinom“ pokončati.

Na enega takih velikonemških shodov zašel je nedavno tudi dr. Ausserer, kjer se je po svojem slovanožrstvu tako odlikoval, da bi mu bili dali zlato medaljo za slovanožrstvo, če bi jo že imeli skovano. Proč s Čehi, proč s Slovenci, da se napravi prostor za ljubljeno mater Germanijo. „Deutsch bis zur Adria“, je sicer le mogočno doneča fraza, toda ni brez pomena. Avstrijski Velikonemci jeli so delati za njeno vresničenje. Vsaka na novo ustanovljena šola nemškega „Schulvereina“ je pijonirska postaja za ponemčevanje Slovencev, če se bodo namreč dali. Žal, da Slovenec res tako rad zavrže domače in seže po tujem! To ti pokaže ob vsaki priliki, da še celó ob ajdovem kruhu, ki mu sosedov zdatno bolje diši, kakor pa tisti, ki so ga mati doma spekli. Ko bi Slovenci te slabosti ne imeli, da ima pri nas le to veljavo, kar je tujega, hej, kako bi nas pač malo brigale žrtve, ki jih pri naša „Schulverein“ za ponemčevanje slovenskih otrok. Po pravici rečeno, da bi nas „Schulvereinove“ šole prav tako malo brigale, kakor drugi velikonemški skoki po Slovenskem, katerim ne pripisujemo prav nobenega večjega pomena, kakor onim, ki jih dela spočito žrebe na paši. Ker pa svoj narod le predobro poznamo, in je v resnici prav tak, kakor

ga opisuje „Pesem starega Kranjca“, treba se nam zdi večkrat v tem oziru povzdigniti glas: „Hic niger est, hunc tu Romane caveto!“ Še enkrat Vam toraj rečemo, da ni gola fraza: „Deutsch bis zur Adria“, temveč si jo Nemci prizadevajo izpeljati — vresničiti. Kako — to narekuje recept dr. Aussererja v velikonemški „knajpi“ v Mariboru. Mož pravi, da ne vé za nikogar v celi Avstriji, ki bi bil boljši Nemec, kakor je on sam. „To, kar nameravam, je poslednji smoter vsakega zvestega in pravega Nemca v Avstriji. Toda takih tičev, ki bi bili meni vsaj od daleč nekoliko podobni, je še jako malo. Za to si jih moramo izgojiti; da, ves narod v Avstriji moramo izgojiti na nemško-narodni podlagi, kajti to je stališče, na katero se nam je Nemcem v Avstriji v bodočnosti naslanjati. Te zavednosti pa Nemci v Avstriji še nimajo in jo bo treba toraj še le izgojiti; kajti, če bi jo imeli, bi se ne godile reči, ki se sedaj godé. Da, ne godile bi se, ko bi Nemci imeli vsaj polovico nemško-narodne zavesti. Sicer pa mislim, da je prav, da je tako prišlo; se bodo vsaj stranke bolj točno in določno ločile. O spravi nočem o niti slišati ne! Pač pa moramo na vse kriplje na to delati, da se bo nemško-narodna zavest v srce vsacega Nemca zasadila. Le tako nam bo mogoče zopet polastiti se gospodarstva v državi, ktero moramo pa kasneje tako krepko držati, da se nam nič več ne izmuzne. Naj pride v Avstrijo kakoršna-koli notranja politika, gospodarstvo mora ostati v naših rokah.

Pred vsem je treba, da se spremené državno-pravne razmere po nekterih pokrajinah. Galicija in Bukovina morata zopet na stališče, ktero ste zavzemali pod Marijo Terezijo; to je pa zaradi tega potrebno, da bodo Nemci zopet prišli do dvetretjinske večine v Avstriji. Kedar bodo v tej dvetretjinski večini sedeli samo nemško-narodni možje, bodo izvestno Avstrijo tako priredili, da nas Slovani ne bodo nič več mogli stiskati, kakor se to sedaj godi. Če zgubimo karkoli si že bodi v svobodnem smislu, si tisto lahko zopet pridobimo, če le nekoliko s peresom popraskamo; zgube na narodnostnem polju pa zahtevajo leta in leta trajajočega boja, preden se zgubljeno zopet pridobi.

Sploh se pa Nemcem dandanes po svetu ne godi slabo. (No, to nam je že zdavnej znano, in prav zato smo pa vedno trdili, da so vse jeremijade o zatiranju Nemcev po Slovanih — same izmišljotine.) V narodnogospodarskem oziru so Nemci tako pomenljivi postali, da jim doma že prostora pomanjkuje in si morajo iskati družih krajev, kamor pošiljajo svoje izdelke. Tako že nadkriljuje nemštvo druge narodnosti. Pot do Adrije smo že nastopili, kjer bomo imeli novo luko več; kar je pa pokrajin med Adrijo in Nemčijo ležečih, se morajo ponemčiti, morajo nemške naselbine postati!

Kakor slovenske pokrajine, prav tako se mora tudi čeho-slovanska zemlja ponemčiti, da postane naša naselbina. Vstrajnega napora bo treba in vse pojde. Dokaze za to imamo že v rokah. Slovani so namreč bivali svoje dni po krajih, kjer so sedaj že zdavnej Nemci. Segali so na Tirolih do Inichna in celó do Dolenje Avstrije. Nemška moč, naslanjajoč se na meč in ogenj, zatrla jih je po prvotnih njihovih pokrajinah. Laba v severni Nemčiji bila je svoje dni meja med nemštvom in slovanstvom in glejte nas, kje smo že dan danes. Da so se Slovani v najnovejši dobi zopet dvignili na površje, je kriva edino le nemška malomarnost, ki je pripustila, da je nemška zavest oslabela. Okrepčajmo si zopet to zavest in takoj nam bo zopet mogoče Slovence prepoditi. Če bomo to storili, nam ne bo le mogoče Poljake iz državnega področja izločiti, temveč tudi Slovence kmalo preplaviti z našo kulturo, ki so nam še mnogo nevarnejši in bolj na napotji, kakor Poljaki. Dobro si zapomnite, da je silno velikega pomena za nas, da dobimo tu v Avstriji, kakor ondi v Nemčiji gospodarstvo v svoje roke. Potem bomo lahko rekli, da Nemec vlada od severnega morja (od Balte) pa do Adrije in tedaj bo ustanovljena Veliko-nemčija, naša presérno zaželjena skupna mati Germanija“.

Vidite, dragi Slovenci, tako si Velikonemci po Štajarskem čas kratijo. Da so taki nazori in naporu tu pa tam naravnost za v kriminal, to teh velikonemških apostelnov čisto nič ne briga. Prav nič pa bi ne škodovalo, ko bi državna oblast prevročila ljubezen Velikonemcem a la Ausserer ohladila z nekoliko meseci pri Celjski okrožni sodnji ali pa v

## LISTEK.

### Spomini iz potovanja po Gornje-Štajarskem.

(Dalje.)

Ta mavzolej svedoči nam prav jasno, kako je cesar Ferdinand II. ljubil in gojil umetnost, vkljub neprestanim hudim bojem, ktere je moral bojevati z notranjimi in zunanji sovražniki. Ko bi njegovega vladanja ne bili vznemirjali neprestani prepiri in boji s protestanti in njihovimi drugovi, smeli bi iz njegove dóbe dragocenih umetelnih spominkov pričakovati, ker tudi v njem, kakor v Habsburški hiši tiste dóbe sploh, je živel čut za umetnost, in navdušeno jo je gojil in pospeševal.

A vkljub tem burnim časovnim razmeram imamo od njega veličastni mavzolej, ki dovolj spričuje njegovo ljubezen do umetnosti, ki pa tudi nekako izraža značaj resnega njegovega časa. Ta stavba je, reči smemo, kamenit spominek zmage katoliške vere

nad luteransko. Spominek, znamenit za celo Štajarsko; še več, ta umotvor je tudi spominek zmage katoličanstva nad luteranstvom po celi naši Kranjski. Prepričan sem, da tej trditvi nihče ne bode ugovarjal, kdor količjak zgodovino te dóbe pozná; zato hočem v pojasnilo rečenega le nekaj malega omeniti.

Cesar Ferdinand II., kteremu se prideva imek „katoliški“ to častno ime popolnoma zasluži. Zasluži pa tudi, da njegov spomin slavi zgoraj opisani veličastni mavzolej. Ko bi si ga sam ne bil postavil, dolžni bi bili to storiti hvaležni katoličani, ker tak mož zasluži, da ne izgine nikdar iz narodovega spomina. On je vodil katoliško vero do zmage; katoliška Štajarska in katoliška Kranjska mu je za to veliko zahvalo dolžna. Iz verskega stališča in tudi iz umetelnega je tedaj pravo zadel rimski grof Leop. pl. Lillenthal, da je za prenovljenje tega dragocenega spominka daroval že omenjeno znatno svoto.

Komaj je mladi nadvojvoda Ferdinand izpolnil 16. leto, že se je vrnil iz vseučilišča v Ingolstadt v Gradec, da sam prevzame vladu svojih dežel. Sevêda so protestantje tiščali vanj z vso silo, naj jim dovoli

versko svobodo. A on ni nikdar in nikoli bil mnenja, pripustiti, da bi njegovim narodom dragocen zaklad sv. vere iztrgali iz srca. Ta zaklad naučil se je ceniti in čislati že v zgodnji mladosti; trdno versko prepričanje mu je vcepila v nežno srce njegova blaga, pobožna mati. Isto prepričanje so mu utrdili dalje oo. jezuitje na vseučilišči v Ingolstadt.

Kmaló potem, ko je vlado nastopil, podal se je na pot v Rim. Potovaje po Italijanskem pride tudi na imenitno božjo pot v Loretto. Ondi, pred altarjem Matere božje — pravijo nekteri zgodopisci — obljubi, ne prej počivati, dokler ne iztrebi krivo-verstva iz svojih dežel. Če prav se to ne dá zgodovinsko dokazati, si vendar lahko mislimo, da je ta sveti kraj in da je zlasti večni Rim velik vtis na njega napravil in ga v pravi veri le še potrdil.

V svoji mladosti iskal je pa tudi modrega sveta pri pravih možeh, ki so ga pri njegovem blagem početju z besedo in dejanjem neumorno podpirali. Tak mož bil je mnogozaslužni Lavantinski škof Jurij Stobej (Stobaeus); tak mož bil je tudi naš nepozabljivi, neustrašeni škof Tomaž Hren. Tesa

Gradei v Karlovi, kajti to, kar ti ljudje pridigovajo, ni drugega kakor navduševanje avstrijskih Nemcev za pričetek državnega prevrata v Avstriji na korist Bismarkije. Mi smo odločno proti vsakemu silovitemu prevratu, toraj tudi proti temu. Kakor smo vedno brezobzirno pobijali in obsojali anarhistične prevrate, tako se bomo vsikdar nevstrašljivo po robu stavili velikonemškemu naporu, naj se taisti že raztezajo od Balte pa do Adrije ali pa le od Celovca pa „Maperga“. Vzroka za to imamo dovolj. Prvič nam nikdar ne gre v glavo, zakaj bi več nego politično letja vže obstoječi Avstriji, v kateri je vendar za enajst narodnostij prostora, tla spodkopavali državi na ljubo, ki je navzlic svoji velikosti vendar tako tesna, da se mora vse drugo zadušiti v njej, le to ne, kar nemški diha in kiha! Tako neumni vendar ne bomo, da bi kaj tacega podpirali. Krave bi se nam morale smejati, če bi mirno gledali, kako da bodo Weitloffi in drugi sorodni izdajalci domovine svoje velikonemške kozolce prevračali po naših tleh. Oni nas mislijo loviti na svoje šulferanjske limance, mi jim stopajmo nasproti z blagoslovljeno našo družbo sv. Cirila in Metoda in povsod, prepričani bodimo! — umikal se bo hudobni duh nemškega prevrata, kolikor ga Weitloff po naših krajih razširja, pred častitljivim znamenjem sv. križa, ki sta ga prinesla v naše kraje naša prva učitelja sv. brata Ciril in Metod. Družba sv. Cirila in Metoda čuvala nam bo našo narodnost in našo vero, kateri obe ste pri Slovencih tako trdno zvezani, da kjer se ena pogreša, navadno tudi druga kmalo zgine. Dalje je pa tudi naša sveta dolžnost, da po svoji moči z dušnimi močmi branimo dedno našo slovansko zemljo, po kateri se Bismarkovi aposteljini že dolgo časa poželjuje ozirajo. Če bi pa nevarnost velika postala, če bi se prevratni napor Weitloffovi konečno vresničevati jeli, kar ravno ni še nemogoče, tedaj bomo pa tudi znali sukati poleg „uma svetlih mečev“ oestro brušene sable in trdonabite puške, ki nam jih bo potisnil v roke naš presvitli vladar habsburški, da staremo glavo sebičnemu zmaju, ki se na naših tleh redi, da bi nas svoje dni ujedal. Do tedaj pa — Bog in sreča junaška, s pomočjo družbe sv. Cirila in Metoda stojmo oprezni na straži in vničujmo limance velikonemške, kjer jih dobimo, kakor se je to delo na Štajarskem vže pričelo, pa bodemo brez skrbi lahko gledali v bodočnost, ki nas čaka!

B.

## Politični pregled.

V Ljubljani, 23. novembra.

### Notranje dežele.

**Avstrijska delegacija** v Budapeštu je zopet sijajno dokazala, da je Avstrija še vedno trdna na znotraj kakor je bila vselej, kedar se je šlo za njeno varnost na zunaj. Dokazala je to s sijajnim zaupanjem, s katerim je odobrila postopanje ministra Kalnokyja v zunanji politiki. Nekteri listi so sicer pisali, da so Čehi nezanesljivi, da koketirajo z Rusijo, toda Rieger je vsako tako nevtemeljeno sumnjo takoj do dobrega razpršil. Kedar se gre za varnost in za vtrditev Avstrije, tedaj pri nas ni nobenih strank, temveč sami Avstrijci, ki imamo odprto roko in odprto srce za ljubo našo domačijo. Vsaka sebičnost umakne se občenemu blagru, vsak strankarski napor promine v skupnem, ki je namenjen skupni očetnjeni avstrijski. Grofa Kalnokyja je pa tako zaupanje

tudi silno zveselilo in se je javno zahvalil zanj. Rekel je, da si ne more kaj, da ne bi izrazil svoje popolne zadovoljnosti nad tako soglasno slovo, kakor jo je našel v delegaciji. Silno imenitno je za ministra zunanjih zadev, če so zastopniki tolikanj mogočne države, kakor je Avstrija, edini med sabo, da se je lahko z zavestjo opirali na nje pri določitvi pota v zunanji politiki.

**Hrvatski deželni zbor** je bil 20. t. m. v Zagrebu odprt. Predsednik Hrovat prične dopoldne ob 11. uri sejo ter prečita došle vloge. Potem omenja članov, ki so umrli od zadnje seje. Na dnevni red postavi volitev v pravosodni odbor, ker je dotični ud umrl. Dr. Mazzura vpraša, kaj je z raznimi predlogi, osobito z onim o zlorabi pri volitvah. On je že pred dalj časom interpeliral predsednika v tej zadevi, a ta se je izjavil, da mu manjka pripomočkov, odbor v tej stvari na delo poklicati. Konečno misli govornik, da bi bilo morda vendar-le mogoče najti sredstvo, da bi se odbor pečal s to stvarjo. Predsednik zavrne, da so odbori storili svojo dolžnost. Kar pa se tiče tega predloga, ni bil izročen nobenemu odboru, a on hoče predložiti ta predlog zboru, kateri ga bo potem izročil odboru. Dr. Mazzura vzame to na znanje. V pravosodni odbor je bil na to izvoljen baron Gejza Rauch. Potem je dr. Anton Starčević interpeliral vladu, vé li ona, kaj mislijo storiti v odločilnih krogih na Dunaji, ako se pozove država k izpraznenju Bosne? Ban takoj odgovori, da ta predmet ne spada pred zbor, on pak mora odbiti očitane govornikovo, kakor da bi se monarhija ne držala tega, kar se je dogovorilo; še posebno mora odbiti trditev Starčevića, ko govori o Hrvatski, kot da bi ne bila del države. Pisačič interpelira zaradi premeščenja občin Mače in Mihovljan. S tem je bila seja končana in odstavljena dotlej, da pravosodni ali verifikacijski odbor predloži izvestje.

O času, ko **zborujejo delegacije**, so oči vsega sveta obrnjene na to posvetovanje; več dni, da, celo več tednov se govori o razpravah v delegacijah; domači in vnanji listi kritikujejo govore delegatov, posebno pa ministra vnanjih poslov. Sliši se pa res tu in tam kak klasičen izrek. Tako je grof Szeesen gledal na to, da se ves svet zanima za vzhod, rekel: „Avstro-Ogerska more postati vevlast na Balkanu, ako ni le izključljivo balkanska vlast; ako se zmirom kaže na vzhod, je toliko, kakor da bi Avstrijo hoteli izbaeniti iz zahoda. Avstrija je evropska vevlast in ne sme enostransko gledati na vzhod!“ — Zanimiv je tudi izraz istega delegata, da se namreč o stvaréh, ktere niso do dobrega znane, ne more kritikovati. — „Vaterland“ opozoruje na to, da se pri razpravi o vnanjih zadevah nihče ni oglasil, kateri bi bil razložil, v kakih stiskah in težavah se nahajajo sv. oče, in da so vražniki katoliške vere od dne do dne huje pritiskajo na sedež krščanstva; javno in tajno rogovilijo zoper naprave katoliške cerkve. Italija bi sicer rada videla, da bi se za take zadeve nihče ne brigal, češ, da so izključljivo laške zadeve; a drugače mislijo katoliki vsega svetá, njim je Rim sedež poglavarja. Vernim katolikom papežstvo ni laška, ampak svetovna naprava, katoliška cerkev je za vse narode, in sv. oče so poglavar katoliškim narodom vsega svetá.

### Vnanje države.

Kaj je s **trocarsko zvezo**? Prav nič drugega ne, kakor z vsako zemsko rečjo. Je nekaj časa v veljavi, potem se nekaj časa nihče več za njo ne briga in konečno pa kar tako promine, kakor je prišla. Na papirji jo imamo menda še vedno, v dejanji je ni, kajti Rusija se nič več ne briga za njo. Kako dolgo da bo toraj ta sedaj le še po imenu trocarska zveza hiralá, ne vemo; dolgo teško. Koristila nam je kolikor toliko vendar. Na njeni podlagi pridobili smo si Bosno in Hercegovino, kateri nam bodete izvestno ostali, kajti kje pa je država, ki bi nam takoj odštela 300 milijonov goldinarjev, ktere smo tjekaj notri vtaknili za pričetek narodnega gospodarstva, ki bo deželi dvignil na višjo kulturno stopinjo, kakor ste jo do sedaj zavzemali? Dalje ima

trocarska zveza, če prav samo na papirji, tudi še nalogo, da skrbi za ohranjenje evropskega ravnotežja. Avstrija sama bi Rusiji ne bila kos, združena z Nemčijo pa severnega velikana že kolikor toliko brzda, da ne razbije sedanje politične konstelacije po Evropi.

**Srbska vlada** je imenovala sekcijškega predsednika v vnanjem ministerstvu, Rista Daniča, za diplomatičnega agenta in glavnega konzula v Sofiji. Na njegovo mesto pride v ministerstvo M. Kristić. Ministerski tajnik Body je imenovan za tajnika diplomatične agenture v Sofiji. Sedanjí zastopnik srbskega konzulata v Budapeštu, Davidó, imenovan je za podkonzula v istem mestu.

Najnovejša doba na **Balkanu** je silno pomembna za razvoj Srbije, ktera se izmed vseh malih držav balkanskih še najbolj zanima, kako se bo bolgarsko vprašanje konečno rešilo. Srbi so najtrdovratniši konkurentje Bolgarov gledé bodoče dedšine po bolnem možu, odkar Bolgari vedno hrepene po ustanovi velikoborgarske države, kakor jo jim je Ignatjev v Svetoštefanskem miru od daleč pokazal in bi jo bili tudi že dobili, če bi jim Berolinski kongres in ondi sklenjena pogodba ne bila računa prekrizala. Prišla je doba, kar ni še tako dolgo, da so se Srbi in Bolgari silno grdo gledali zaradi tekmovanja na Balkanu; oboji so se namreč poganjali za Slovane po Macedoniji živeče, čegavi da bodo ali srbski ali bolgarski. Lanska vojska med bratskim narodom je to odločila. Macedonski Slovani odločili so se večinoma za Bolgare. Kolikor toliko je to že pripomoglo, da so se sedaj tudi med Srbi in Bolgari razmere zboljšale. Kakor so se lansko leto še hudo klali med seboj, tako so letos zopet prijatelji in so si vpeljali že zopet diplomatski promet med saboj. Bolgarska ima svojega zastopnika v Belemgradu oziroma v Nišu, kedar je ondi vlada, Srbija pa v Sofiji. Če bodeta prijatelja ostala Srb in Bolgar, imata za bodočnost sledeč program, ktereja je še Aleksander Battenberžan kralju Milanu poslal, pa se Milan takrat zanj ni zmenil. Po tistem sporedu postopala bi oba skupno proti Turku. Srb bi zasedel Staro Srbijo in severno Macedonijo, Bolgari bi se pa preko iztočne Rumelije venkaj pomikali proti egejskemu morju, kjer bi se pri Solunu z Grki zjedini. Ob Strumi naj bi bila zapadna meja nove velikobolgarske države. Milan pisma niti odprl ni in je napovedal boj, v katerem je dobil, česar je iskal. Če bo kmalo do tega prišlo in če pojde to tako gladko spod rok, kakor se to piše, kedo bi to že dandanes vedel? Ozirati se bo treba na ondašnje mohamedane, ki se bodo izvestno na vso moč vpirali zjedinenju s Srbijo, ktera se jim je v Niškem okraju v najslabši lači pokazala. Izganjala jih je namreč kar od kraja proti jako mali odškodnini iz posestva, ktero so imeli že stoletja v lasti.

**Knez Nikolaj Mingrelski** ima do bolgarskega prestola kolikor toliko pravice. Kakor čujemo, boril se je knez v spremstvu carovem za oslobojenje Bolgarije. Bil je neki tako hraber, da mu je car v pripoznanje tega Anin red na prsa pripel. Oziraje se toraj na to ima knez Mingrelski enake pravice do prestola bolgarskega, kakor jih je imel Aleksander Battenberg, ki se je tudi boril v rusko-turški vojski za neodvisnost bolgarsko. Tisti, ki kneza Nikolaja poznajo, trdijo, da se bo on kmalo Bolgarov privadil, Bolgari pa njega, kajti marsikaka sorodna lastnost je med njimi.

Kavas v Filipopolju, ki je proti bolgarskim orožnikom revolver dvignil, in ki je posredno provzročil, da se je **Kaulbars** tako lepo lahko umaknil iz neplodnega stališča, ktero je na Bolgarskem zastoj tlačil, dobil je sedaj od ruske vlade Jurjev križ in pa cesarsko priznanje. Pri Bogu, da si Rusija ni mogla laglje boljšega spričala dati, da ji je na hujskanji, ne pa na ohranjenji miru vse ležeče, kakor si ga je sama spisala z odlikovanjem pijanega kavasa. Drugod se rogovileži povsod zapirajo, le Rusija dela v tem izjemno ter jih odlikuje. Pač ni čuda, če ima toliko nihilistov! Še več jih je vredna. Karavelov, Cankov in Burnov so dobili ruske potne papirje, kar toliko pomeni, da se močje več ne čutijo

je bila vez, ki je vse te močje vezala, saj so pa tudi vsi imeli le eden namen: povrniti katoliški cerkvi nekdanjo veljavo.

Pretesna bila je zlasti vez, ki je vezala nadvojvodo Ferdinanda in škofa Tomaža Hrena. Previdnost božja je pa tudi naklonila, da sta oba dolgo vladala. Lepo vrsto 33 let (1597—1630) v katerih je škof Hren vladikal, celi ta čas je tudi Ferdinand vladal (1596—1637); le da je starejšega Hrena še preživel. Bila je pa ta vez zlasti za Kranjsko toliko blagososna, da se sme trditi: ko bi teh dveh mož ne bilo, bi mi dandanes zastoj iskali katoličanstva po Kranjskem in sosednih kronovinah.

Hitro je Ferdinand spoznal lepe zmožnosti Hrenove in kmalo po svojem vladarskem nastopu imenoval ga je za škofa Ljubljanskega (l. 1597). V praznik vnebovzetja Marijinega bil sem v Graški stolni cerkvi pri pontifikalni maši, ktero je daroval knezo-škof Sekovski. Všeč mi je bilo lepo ubrano, spodobno petje stolnega pevskega kora; kraj sam me je pa živo domislil davno preteklih časov. V tej cerkvi pri velikem altarji dobila je Kranjska

svojega novega „apostola“; tukaj bil je 12. sept. leta 1599 v škofa posvečen Tomaž Hren; tu je prisegel držati se zvesto sv. katoliške vere, jo braniti in širiti, kakor je že pred svojim imenovanjem v škofa neumorno v tem smislu deloval. Posvetil ga je apostolski nuncij Hieronymus Portia; a sopsvečevalca sta mu bila škofa Sekovski in Lavantinski. Godilo se je sveto opravilo vpricho nadvojvode Ferdinanda in skoraj cele vladarske rodbine; vpricho rodbine, s ktero je posvečevanec veliko let živel v posebni prijaznosti ter je ves gorel za njeno blaginjo in srečo.

Ta prijateljska vez ukrepila se je še bolj kasneje, ko je Ferdinand leta 1614 škofa Hrena v priznanje obilnih zaslug zdlikoval s tem, da ga je poklical k sebi v Gradec in si ga izbral za svojega vladnega namestnika. Skozi sedem let je živel izkušeni Hren skoraj večidel na dvoru kot vladni predstavnik notranje Avstrije, teško obložen z uradnimi opravili; pooblaščen z veliko močjo, ktero je pa vedno znal vestno vporabljal v prid državi in cerkvi katoliški.

Leta 1621 se je vladnemu namestništvu prostovoljno odpovedal in prosil cesarja, naj ga odpusti v svojo škofijo k ljubljeni svoji čedi; kar mu je Ferdinand tudi dovolil. V teh sedmih letih je Tomaž Hren veliko storil, veliko zaslug si pridobil. Bil je desna roka Ferdinandu pri vladanji notranje Avstrije. Verjetno se mi pa tudi dozdeva, da se mu je na Ferdinandovem dvoru le še bolj poživila ljubezen do umetnosti, ktero že prej pri njem v obilni meri nahajamo. Tudi po svoji povrnitvi v Ljubljano je še vedno z največjim sočutjem zasledoval cesarjevo delovanje in mu je do smrti ohranil odkritosrčno naklonjenost. Vezali so ju skupni vzvišeni nameni; enih mislij in enega srca sta oba delovala. More se reči, da geslo Hrenovo „Terret labor, aspice praemium“ — če plaši te delo, poglej plačilo — bilo je vsaj v dejanji tudi geslo Ferdinandovo. To plačilo, ktero sta pričakovala v večnosti, sta upajmo tudi v obilnosti prejela. Mi pa smo jima iz srca hvaležni za njihov trud in jima dolžnega spoštovanja ne moremo odreči.

(Dalje prih.)

varnih domá in da če se jim bo treba umakniti kam drugam, ne bodo drugod strehe iskali, kakor pri Rusiji, za katero so delali. Vse to pa pravih Bolgarov ni zadrževalo, da bi se ne bili spominjali dne 20. novembra lauske slavne zmage pri Slivnici. V soboto so plapolale po vsi Sofiji krasne zastave. Za padle junake v srbsko-bolgarski vojski darovala se je črna maša, ktere so se vdeležili angleški, francoski, laški in rumunski zastopniki. Pripravljena je bila tudi velika vojaška parada, ki je pa zaradi neugodnega vremena izostala. Pri banketu spominjali so se vsi navzoči jako živo kneza Aleksandra, Slivniškega junaka, kteremu so telegram poslali. Odgovoril jim je Aleksandrov oče, knez hesenski, rekoč: da obžaluje, da se sin njegov ne more v sredi vrlih junakov spominjati slavnih dni lanskega leta ter jim voši mnogo sreče. Poleg te čestitke prišle so vladarjem častitke deputacije vseh polkov, kakor tudi mestna gosposka. Kaulbarsu se je moralo to vse silno pod nos kaditi, zato je pa odšel, kar je popolnoma prav storil. Pred tremi leti je moral tudi prisiljen Bolgarijo zapustiti. Ker gré v tretje rado, prišel bo prej ko ne še enkrat. Sedaj je pred svojim odhodom pri nemškem konzulatu izrekel željo, da bi nemški konzul poleg Rusov tudi Črnogorce sprejel pod svoje varstvo, pa ni nič opravil. Ruse sprejeti, je bil nemški konzul pri volji, Črnogorcev pa nikakor ne, kar ni čuda, kajti Črnogorci na Bolgarskem niso v najboljem sluhu, ker so silno podkupljivi in za vsako lopovstvo sposobni. Zato jih Nemčija ni hotela sprejeti v varstvo.

**Nemški državni zbor** je sklenil izjemne postavbe zoper socialiste, a te postavbe socialistov niso motile, niti ustavile skrivnega rovanja, zato so začeli sedaj socialistom na prste stopati po § 128 državnega kazenskega zakonika, ki prepoveduje tajne družbe in kaznuje vdeležence, ker neznanim prednikom obetajo brezpogojno pokorščino. Tako so v Freibergu (na Saksonskem) obsodili devet socialistov, med temi tudi šest državnih poslancev, na devet, oziroma na šest mesecev zapora. Tudi so zaprli na podlagi istega paragrafa volilce, ki so se zbrali, da se sporazumó zaradi mestnih volitev, ki so bile pred durmi. Enake tožbe preté tudi socialistom v Hamburgu. Sedaj, ko je državna sodnija v Lipskem potrdila rabsodbo zatoženih in obsojenih v Freibergu, nadejati se je, da bodo povsod prilično zasledovali in — kaznovali socialiste. — Ali bode pa to pomagalo, ali ne bode prosto ljudstvo zgubilo vso vero v pravičnost državnih sodnij, ker so sodnije ob vsaki priliki le na strani bogatinov? Sedaj ko ljudstvo vidi, da jim nemški državni zbor ni hotel pomagati, bo toliko bolj rogovilo pri volitvah. — Tukaj ne gré posnemati tiča noja, ter kakor ta glavo skrivati v pesek, da bi ne videli nevarnosti, ktera jim preti. Od Novega Jorka do Stockholma in od Dunaja do Londona je vse po konci, in social-demokratje se bodo sprevrgli v anarhiste in nihiliste, ako bodo delavci videli, da boljši stanovi in vlade nimajo zanje drugega nego odiranje in kazni.

**Belgiška sedanja vlada** jela je skrbeti za izvršitev socialnega programa, ktereja je objavila v prestolnem govoru. Toda, kakor vse kaže, ni veliko upanja, da bi ga sedaj tudi že izpeljala. V predvečerani seji so v kamori glasovali o tem, kaj naj se odgovori na prestolni govor. Poslanec Bara rekel je vladí v imenu leveice, da levičarji (framaconi in drugi liberalci) sedanjega ministerstva, ki je katoliško, ne bodo podpirali ker se več briga za preosnovno volitev, kakor pa za koristi dežele. Ministerstvo je mnogo obljubilo, storilo pa do sedaj po nazorih liberalcev še ni nič drugega, kakor da je veliko praznega govorilo. Čas je, da se začne obljube spolnovati in da se prično obravnavati že zdavnej naznanjene socialne postavbe. Če se za delavca do sedaj še ni nič zgodilo, liberalci tega niso vzrok, temveč edino le katoliško ministerstvo (kaj pak da; tisto bo menda tudi vzrok, da pozimi namesto snega ne leté cekini iz oblakov!) Vse, kar je ministerstvo do sedaj storilo, je to, da je vničilo šolo (liberalno, brezversko) in pa, da je duhovščini zopet do veljave v deželi pripomoglo. (No, to je v katoliških očéh še prav velikega pomena!) Na to Barovo besedičenje je finančni minister rekel, da se ministerstvo drži politike, kakoršna dežela sama želi. Socialne postavbe se bodo pa predložile, kedar jih dotična enketa dovrši.

Pri 72 mestnih volitvah v **Rumuniji**, med kterimi so tudi mesta: Bukarešt, Crajavo, Braila in Jassi so zmagali narodno-liberalci z veliko večino glasov. Tako so n. pr. v Bukarešti dobili liberalci 5017 glasov, a opozicija je imela le 943 glasov. Mir je bil samo v enem volilnem kraju moten, namreč v Fokšanih, kjer so hoteli kmetje meščane strahovati.

**Italija** evropskemu miru od dne do dne manj zaupa in se polagoma na boj pripravlja, da bo lahko tudi ona ktero vmes zinila, kedar bo treba. Mesto Cagliari, glavno mesto na otoku Sardinija, se bo utrdilo. Utrdbine bodo delali državni kaznjenci pod vodstvom vojaških inženirjev.

## Izvirni dopisi.

Iz Rudolfovega, 20. novembra. (Konec.) Ko je bil razglasil gosp. dr. Vošnjak šolo kot otvor-

jeno, smo ogledali prostore grajske. Videli smo, da bode v resnici za svrhu, kojoj ima, ono posestvo jako pripravno, prepričali se pa tudi, kako je bilo doslej vse grozovito zanemarjeno — in da bode dala dežela še nekaj tisočakov, preden bode vse v redu. Zapisali so slednjič še navzoči gospodje, med njimi g. dr. Vošnjak, prošt g. Urh, g. župnik Šmihelski, gg. ravnatelja kmetiške šole in c. kr. gimnazije, g. župan dr. Poznik, deželni poslanec g. Dev in drugi svoja imena v spominsko knjigo — ter zapustili grad z najboljšimi nadami za naše vrle Dolenjce.

Zvečer se je podal slavnosti venec s sijajnim banketom v prelepi dvorani tukajšnjega „Narodnega doma“. Reči moram, da tako lepe slovesnosti, tako odkritosrčnega radovanja nisem kmalo videl, kakor ravno tu. Zbralo se je nad 40 gospodov in sicer iz vseh stanov, ki imajo sicer različno prepričanje o tem ali onem, ki so že tu ali tam si ostro stali nasprotno — ali tu so bili vsi edini: vsi enako navdušeni za blagor in napredek našega naroda zlasti po Dolenjskem. Ni je bilo najmanjše sence, ki bi bila kalila občno zadovoljnost. To so kazale mnogoštevilne napitnice, ter občno navdušenje še le povzdigovala. Pač ne morem popisavati, kaj se je govorilo, zavélo bi me predaleč, vendar pa mislim, da vstrežem čitateljem, ako jim vsaj navedem posamezne napitnice. Gosp. župan dr. Poznik presvitlemu cesarju, kot največjemu dobrotniku naše dežele; g. ritmajster Dejak deželnemu zboru in odboru; g. Pštros, posestnik na Ruperčevem vrhu, državnim in deželnim poslancem, posebej g. dr. Vošnjaku (česko); g. dr. Vošnjak poljedelskemu ministru Falkenhaynu, kar se mu je sporočilo telegrafično — in g. minister se je precej zahvalil; g. okrajni glavar, vladni svetnik Ekel kmetijski družbi; g. Doleneč podružnici Novomeški in celi lepi Dolenjski; g. Ogulin povdarja imenitnost učenja in zgleda za prosto ljudstvo — to bode storila nova šola — napije g. Doleneč, njenemu ravnatelju; g. dr. Marinko slogi med duhovščino in laiki, ki se pri tej slavnosti tako lepo kaže v prosep našem narodu; gosp. župnik Petrlin kmečkemu stanu kot prvemu in častitljivemu stanu.

Razšli smo se pozno v noči jako zadovoljni, goječ gorečo željo v srečo, da bi rodilo še poznim rodovom stoterni sad, kar se je tako lepo pričelo.

Iz **Postojne**, 21. novembra. (Kratko poročilo o velikem volilnem shodu.) Točno ob štirih popoldne je pričel zborovanje gosp. Mat. Lavrenčič, deželni poslanec Vipavski, ker od izvrševalnega odbora iz Ljubljane ni bilo nikogar. Pozdravil je zbrane volilne može in volilce in za predsednika zboru nasvetoval g. župnika Jan. Sajovica, ki je bil tudi soglasno izvoljen. K zborovanju je bil prišel kandidat za državno poslanstvo gosp. dr. Andrej Ferjančič in z njim okoli 16 volilnih mož iz Logaškega okraja; dalje kandidat za deželni zbor g. Hinko Kavčič, edini volilnih mož iz Senožeškega okraja, 3 volilni može iz Bistriškega okraja in menda 8 iz Postojnskega. Iz Vipavskega je bilo prišlo nekaj mož, a niso se mogli smatrati za volilne može, ker ondi se še niso vršile prvotne volitve.

Prvi je imel besedo dr. Ferjančič, ki je razvijal svoj program blizo tako, kot poprejšno nedeljo v Logatecu, ter obljubil, da si bo prizadeval po moči za to, kar je treba slovenskemu narodu, če bo izvoljen za državnega poslanca. Potem je g. župnik Sajovic priporečal izvolitev g. Antona Globočnika, deželne vlade svetnika, in našteval njegove zasluge za Notranjsko in sploh za slovensko stvar.

Po kratkem razgovorjanji se je zahtevalo glasovanje, pri kterem se je pokazalo, da večina pričujočih volilnih mož iz Logaškega okraja — kakih 12 do 15 — so vzdignili roke za dr. Ferjančiča in z njimi iz Postojnskega in Bistriškega okraja po eden, drugi so bili za dr. Globočnika. Edini zastopnik Senožeškega okraja menda ni glasoval, in Vipavci so morali tiho biti, ker še niso imeli določenih volilnih mož. Telegrama sta prišla dva. Prvi iz Trnovega, podpisan od volilcev, ki pravi, da razun dveh so vsi volilni može Bistriškega okraja za g. Globočnika; in drugi iz Št. Petra, v kterem trije volilni može za-se in za sosede se izrekajo tudi za g. Globočnika. Vrh tega je med zborovanjem došel dopis od županstva v Podkraj, ki trdi, da tudi Podkraj in Col sta za g. Globočnika.

Slednjič se je predstavil g. Hinko Kavčič iz Razdrtega kot kandidat za deželnega poslanca ter v kratkem govoru priporečal volilnim možem, naj volijo v deželni zbor poslanca, kteremu bije gorko

sree za vsestranski blagor slovenskega naroda. Brez besedovanja je bil nato g. Hinko Kavčič proglašen kot kandidat za deželni zbor; le g. Leop. Dekleva je omenil, da bi najbolje kazalo, naj bi za državni in deželni zbor istega poslanca volili. Zborovanje je bilo potem sklenjeno.

Konečno se je jedlo in pilo, kakor je navada, in potem se je vrnil vsakteri domú menda z ravno istimi mislimi in nameni, s kterimi je prišel. — Kar posebej dopisovalca tega tiče, je teh misli, da javno mnenje je za g. A. Globočnika vkljub Postojniškemu glasovanju. Čudno se mi tudi zdi, da pridejo može, ki so že tako v Logatecu glasovali, še enkrat v Postojno glasovat ter v ptuj okraj javno mnenje delat.

**Od Pohorja**, 18. nov. (Društvo sv. Vojteha) je, kakor sem v zadnjem dopisu povedal, podobno našej „Družbi sv. Mohora“. Vstanovili so si ga Slovaki dne 14. septembra 1870.

Izmed Slovencev na ozemlju Ogerskem so se nekteri že takorekoč izvmrli. To velja o Hrvatih v županiji Železenski, ostanke njihove je pred nekterimi leti zbral hrvatski književnik gosp. Fran Kurelac, njihove narodne pesme je izdal pod naslovom „Jačke“. Ljudstvo je Nemcem znano pod imenom „Wasserkroaten“. Lani sem govoril z nekim duhovnikom, ki je med tem narodom kapelanoval, „horvatski“ govorijo še le doma, a v javnosti, kakor v cerkvi in šoli, gospoduje madjarščina.

Isto mora se skoro reči tudi gledé Prekmurcev ali Ogerskih Slovencev. Tem še se beseda božja oznanjuje v domačem jeziku, ali šolam je glavni smoter, narod pomadjarčiti. Kadarkoli se na to ljudstvo spomnim, vselej mi pride v glavo misel, ktera mi razodeva, da se narodi ne potujčijo lahko, pač pa jih je lahko zadrževati v napredovanju, obvarovati v nevednosti, ktere se prebrisanec poslužuje v dosseg svojih namenov. Ta narod, če tudi še ni izvmrl, vendar je kakor narod mrtev; le nekteri, in ti so jako redki, se svoje narodnosti zavedajo. To govorim iz lastne skušnje. Da bi v madjarčenju hitreje vozili, so jim pred nekterimi leti začeli v Budapešti izdajati list „Priatelj“. Tega več nimajo. Kar berejo, to še so knjige „Družbe sv. Mohora“. Poglej v njen letošnji „Koledar“ na str. 77. Največ udov šteje fara Belotinci, namreč 40; zdi se človeku, kakor da bi vzgled narodne probujenosti Ljutomerskih Poljancev odseval na neposredne sosede, s kterimi jih loči Mura. Manjše število je v Crensovcih (ali „Črenslovcih“, kakor „Koledar“ pravi bolje po madjarskem izgovoru), tu je 25 družbenikov, Turnišče jih ima 18, Tišina pa celó 30, po vseh farah ob Muri jih je 179. Kar je za to dobro ljudstvo nesreča, je pomanjkanje domačih duhovnikov. Nedavno mi je neki tamošnji rojak pripovedal, da so za duhovnega pomočnika v Crensovcé dobili trdega Madjara, vsled tega je dejanski župnikov pomočnik slovenski kapelan v madjarskem mestu Lendava, kamor veliko vernikov hodi opravljat svojo pobožnost.

Podajmo se k najbližjim sosedom proti vzhodu. Tu bivajo Hrvati v zlasti po Medžimurji. Ta del sveta med Muro in Dravo je do 1861 spadal pod politično upravo v Zagrebu, sedaj ga imajo Madjari. V duhovnem obziru še danes spada pod Zagreb. Iz tega mesta se jim pošiljajo duhovniki. Smemo reči, da se izmed intelligence jedini duhovnik zaveda svoje matere, svetnjaki so po mišljenju in delovanju „Madjari“. Toda ne bode menda več dolgo trajalo, pa bodemo brali, da so se Madjarom spolnile želje, naj se Medžimurje tudi v cerkvenem obziru odcepi od Zagreba. Sedaj pa ni težko uganiti, da bodo se sčasoma, ako se svet kako drugače ne prevrne, tudi tukaj Sloveni potopili v madjarskem morji.

V narodnem obziru še danes ob levem bregu Drave, oziroma Donave, najbolje prospevajo tamošnji Hrvati in Srbi, imenito zadnji se zbirajo okoli svojega ognjišča v Novem-Sadu. Ti Sloveni imajo svoje šole in časopise.

Na severni strani zemlje Ogerske bivajo Rusini in Slovaki. O prvih se vkljub znatnemu številu istih žalibog mora reči, da so že zaspali. Iskal sem po „Zeitungs-Katalogu“, da li se kteri rusinski časnik tiska kje na Ogerskem, ali iskal sem — brezuspešno; našel sem imena listov hrvatsko-srbskih in slovenskih (slovaških), ali rusinskih ne. Rusinov je na Ogerskem baje do dva milijona, a Židov samo 400.000, zadnji imajo celo v svojem jeziku tiskane časnike, razven tega tudi take z tekstom nemškim a črkami hebrejskimi. Takšen list so letos, naj to opombico vložim, poslali v neki javni lokal, in ker jim tistih kavk živa duša ni znala razložiti, so časnik prinesli

k dopisniku, kjer so zvedeli, da so dobili „Jüdische Pester Zeitung“. Rusinom se toraj godi slabje, kakor Ogerskim Židovom.

Preostanejo še Slovaki. Ti sicer sami sebe tako zovejo, ali tega ne trpijo, da bi kdo govoril o „slovaškem“ jeziku, s tem Slovaka razžališ, in če tega nečeš, moraš reči, da Slovaki ali tudi „Slovenci“ govorijo „slovensky jazyk“. Ti so o svojem času imeli že lastne gimnazije, sedaj jih nimajo; ustanovili so „Matico Slovensko“, te nimajo več v svojih rokah, kar je „Slovenec“ že večkrat povedal; oni še imajo svoje časnike. Slovako-slovenski narod še toraj živi.

Ravnokar mi je na misel prišlo nekaj, kar bi menda koga zanimalo. Izmed Slovakov pohaja tudi znameniti hrvatski pisatelj, g. dr. Bogoslav Šulek. Rodil se je 20. aprila 1816 v Subotiču, v županiji Nitra. Leta 1838 je prišel k bratu v Brod v Slavoniji, a 1839 v Zagreb, kjer se je v tiskarni Županovej izučil črke staviti in je postal „faktor“. Kakor samouk začel se je pečati z znanostmi in tako vplivati na javno življenje naroda. Od l. 1867 je pravi član jugoslovenske akademije znanosti v Zagrebu in med prvimi književniki hrvatskimi.

No, to le mimogredé! Sicer pa: beseda je nanesla besedo, in vsled tega še nisem nič napisal o tem, kar sem skraja nameraval. Toda tam zapisani „zaglavci“ naj ostane, bom pa stvar, da bo za oko lepše, nadaljeval v drugem dopisu, ki bo govoril samo o zgodovini slovako-slovenskega „Društva sv. Vojteha“.

K. D.

## Domače novice.

(Umrla je) včeraj gospica Flora Brus v 26. letu svoje dōbe, bivša učiteljica v Rečah na Štajarskem.

(Za Radetzkyjev spomenik) nabranih je do sedaj 207.466 gold. 16 kr. in še vedno se stekajo darovi za nepozabljenega vojskovodjo.

(Veliki somenj) sv. Elizabete, ki se je v soboto z običajnim predsomenjem pričel, je bil tudi letos eden najživahnejih v vsakem oziru. Ljudi je prišlo prav veliko, živine pa tudi že zdavnej ni bilo toliko skupaj, kakor sedaj. Gorenci so pripeljali svojo sukneno, gorjanci razno krznino, poljanci pa mnogo-vrstnih jabolč, ki so se prav po ceni prodajala.

(Dolenjska vinarska in sadjarska šola) ima do sedaj 14 učencev, katerih število se bo izvestno zdatno pomnožilo, kedar bodo ljudje bolje jeli vspeh tega prekornostnega zavoda spoznavati.

(Učiteljska služba) z letno plačo 450 gld. 30 gld. doklade in prostim stanovanjem razpisana je na novoustanovljeni enorazrednici v Trzinu. Prošnje do 6. decembra c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Kamnik.

(Razpisana) je učiteljska služba na enorazrednici v Catežu. Nese 450 gld. plače, 30 gld. funkcijske doklade in prosto stanovanje. Prošnje do 3. decembra c. kr. okrajnemu šolskemu svetu v Novem mestu.

(Državni izpiti) za gozdarsko upravno službovanje, kakor tudi za pomožno in varstveno osobje trajali so od 4. pa do 10. novembra. Za višje izpite oglašilo se je sedem kandidatov, prišli so pa samo trije. Od teh treh je eden med poskušinj izstopil, druga dva sta jo napravila, in sicer gg. France Bily z odliko, Morie Peterson sposobno. K nižjemu izpitu oglašilo se je sedem kandidatov, od katerih so se štirje potrdili, trije pa zavrnili.

(Demantno poroko) imel bo dné 25. t. m. stari cerkovnik Žamarija Milković v Trstu; mož in žena sta enake starosti, vsak po 88 let. V zakonu živela sta že 63 let.

(Veliko besedo) napravi Tržaška podružnica sv. Cirila in Metoda dné 7. decembra v gledišči „Armonia.“ Peli se bodo razni zbori, med drugimi tudi „Večer na Savi,“ mešani zbor „Ave Marija“ in pa samospev, ki ga je zložil g. Kosovelj. Lože se vže prodajajo v kavarni „Café Comercio“ in pa pri del. podp. društvu.

(O Tržaški prosti luki) in zgradbah, ki bodo ondi še potrebne, posvetoval se je nedavno ondašnji mestni zastop. V sporazumljenji z borzo sestavila se je delegacija, ki bo napravila za zgradbo basinov potrebni načrt. Ob enem se je pa povdarjalo načelo, da si Tržaški mestni zastop in ondašnja trgova-

vinska zbornica pridružita pravo, potrebne basine in druge zgradbe v novi luki ob svojem času še dograditi. Po želji trgovinskega ministra se bodeta v kratkem izvolila dva pooblaščenca, ki bota vodila razprave z ministerstvom in jih veljavno sklepala s pridržkom odobravanja Tržaškega mestnega odbora. Enaka dva pooblaščenca volila si bo tudi Tržaška trgovinska zbornica, ki se bodeta v zvezi s prvima dvema z vlado pogajala. Notranje razprave med municipalno delegacijo in borzijsko deputacijo o bistvenih pogojih gledé prevzetja dela in prometa po novih basinih so se že zdavnej pričele.

## Telegrami.

Dunaj, 23. nov. „Wr. Ztg.“ objavlja postavo o nadaljevanji pobiranja davka in postave, na podlagi katerih se bo spremenila volitev za v državni zbor po mestih na Češkem, po kmečkih občinah Galiških in po mestih in kmečkih občinah dolnje-avstrijskih.

Pariz, 23. nov. Na Pavel-Bertovo mesto v Tonking prišel je ministerski predsednik Tuniški, Bihourd, z naslovom generalresidenta.

Aden, 23. nov. Kapitan in sedem mornarjev francoskega vojnega parnika „Penguin“ so izstopili v Ambadu hoteč si naliti pitne vode, pa so jih divjaki napadli in pobili.

Bombay, 23. nov. Trgovci dospevši iz Guzne v Lahore pripovedujejo, da so Gilzejski uporniki emirjeve čete potolkli. Upor se razširja jako hitro. Nekaj emirjevih čet in topništvo pobegnilo je k vstašem.

Kahira, 22. nov. Sporoča se, da se 50.000 Abesincev pod zapovedništvom Ras-Allulahovem pomika proti Kasali.

## Umrlí so:

20. nov. Warmund Karničnik, umirovljeni oberst, 70 let, Karlovaška cesta št. 22, jetika. — Marija Bertoneel, gostija, 64 let, Reber št. 7, mrtvoud.

V bolnišnici:

16. nov. Marija Trampuš, dninarca, 26 let, Pyaemia.  
17. nov. Reza Sadar, dninarca, 45 let, kap.  
19. nov. Janez Pugel, delavec, 25 let, vsled prizadete poškodbe po naključju.  
20. nov. Franca Premru, kondukterja bč, 1 mes., jetika.

## Tuji.

21. novembra.

Pri **Matiču:** Nemig, trgovec, iz Švice. — Jäger in Polak, trgovca, z Dunaja. — Gustav Hauber, vodja, iz Brna. — Ludovik Burgstaller, trgovec, iz Zagreba. — Ranzinger in Testin, trgovca, iz Kočevja. — Mammmer, polkovnikova soproga, iz Bleda. — Peter Mally, tovarnar, iz Tržiča. — Chemiakowsky, zasebnik s soprogo, iz Trsta.

Pri **Stonu:** Jožef Maier, trgovec, z Dunaja. — Edv. Geyer, trgovec, iz Ascha. — Karol Scheuer, posestnik, iz Krškega. — Karol Leitner, posestnik, iz Brežice. — J. Rupnik, učitelj, s soprogo, iz Črnomlja. — Karol Pollak, trgovec, iz Borovelj. — L. Pollak in J. Mauerhof, trgovca, iz Tržiča. — Peter Barom, trgovec, iz Torina. — Levi, Daloise, Gragovin, Lissek in Amodeo, potovaleci, iz Trsta.

Pri **Tavčarji:** Jožef Mayer, posestnik, iz Vipave. — Triller in Berkave, posestnika, s soprogo, iz Škofje Loke. — Seulak in Meglič, posestnika, iz Vranskega. — pl. Garzerolli, zasebnik, iz Razdertega. — Franc Abram, sodár, s soprogo, iz Trsta.

Pri **Bavarskem dvoru:** Jožef Käfer, mesár, iz Maribora. — Butazoni in Wildpanner, posestnika, iz Koroškega. — Jožef Bizjak, posestnik, iz Mokronoga. — Alojzij Partel, potovalec, iz Trsta.

Pri **Južnem kolodvoru:** Janez Silim, potovalec, iz Budapešte. — Anton Mayer, potovalec, iz Gradea. — Herm. Scheiflinger, zasebni uradnik, iz Beljaka. — Matija Engelmann, posestnik, s soprogo, iz Podčetrčka. — Marija Barbarič, zasebnica, iz Novega mesta. — Zamaknen in Gnos, posestnika, iz Metuja. — Janez Zampa, zasebnik, iz Ljubljane. — Dekleva in Serabolo, zasebnika, iz Novega grada.

Pri **Avstrijskem caru:** B. Troger, posestnik, iz Beljaka. — Schuller, posestnik, iz Kroke.

Pri **Virantu:** Jakob Deutsch, potovalec, iz Gradea. — Janez Cirej, c. k. sodnijski pristav, iz Idrije. — K. Zavodnik, posestnik, iz Žužemberka. — Pauser, Podboj in Mercher, posestniki, iz Ribnice. — J. Lavrenčič, trgovec, iz Sodražice. — Pakič, župnik, iz Sodražice. — Karlin, župnik, iz Dobrniča. — Moditz, posestnik, iz Lahovega.

## Vremensko sporočilo.

| Dn  | Čas         | Stanje         |                      | Veter     | Vreme      | Mokrine na 24 ur v mm |
|-----|-------------|----------------|----------------------|-----------|------------|-----------------------|
|     |             | zrakomera v mm | termomera po Celziju |           |            |                       |
| 22. | 7. u. jut.  | 737.90         | + 0.0                | sl. svzh. | oblačno    |                       |
|     | 2. u. pop.  | 737.74         | + 4.0                | sl. jvzh. | oblačno    | 0.00                  |
|     | 9. u. zveč. | 739.24         | - 0.4                | sl. svzh. | del. jasno |                       |

Dopoludne oblačno, popoldne se je jelo jasnit. Srednja temperatura 1.2° C., za 1.8° pod normalom.

## Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

23. novembra

|                                           |          |     |
|-------------------------------------------|----------|-----|
| Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka) | 84 gl. — | kr. |
| Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)       | 84 „ 80  | „   |
| 4% avstr. zlata renta, davka prosta       | 114 „ 70 | „   |
| Papirna renta, davka prosta               | 101 „ 25 | „   |
| Akcije avstr.-ogerske banke               | 873 „ —  | „   |
| Kreditne akcije                           | 290 „ 30 | „   |
| London                                    | 125 „ 70 | „   |
| Srebro                                    | — „ —    | „   |
| Francoški napoleond.                      | 9 „ 94   | „   |
| Ces. cekini                               | 5 „ 93   | „   |
| Nemške marke                              | 61 „ 65  | „   |

## Naznanilo in priporočilo.

Udano podpisani dovoljujem si prečistiti duhovščini in slavnemu občinstvu naznanjati, da se moja

## knjigoveznica

od 10. maja t. l. nadalje nahaja na sv. Petra cesti št. 6, nasproti gostilne pri „Avstrijskem cesarju“.

Priporočam se vsem, da me v novem stanovanju podpirati blagovolijo, kakor so me do sedaj. Skerbel bodem naročnikom vselej naglo in dobro postreči. Priporočam se prečistiti duhovščini za prevezovanje „Missale Romanum“, „Brevirjev“ in vseh družih liturgičnih knjig; učiteljem in čitalnicam za vezanje šolskih in knjižničnih knjig; uradnikom in županijam za vezanje uradnih knjig. Vnanjnim naročnikom pripravljem sem pri večjih pošiljках povrniti vožne ali druge stroške: Ljubljanskim naročnikom pa, katerim čas ne dopušča zaradi oddaljenosti tu sem priti, pridem ali pošljem sam po delo, naj mi le po dopisnici ali kakor si bode, naznanijo dan in uro, kdaj da pošljem, ali pridem po delo. Vedno bodem pripravljen, vsako, tudi najmanjše delo prevzeti in ga ročno izvršiti. Konečno se priporočam tudi še za galanterijska in kartonažna dela z zagotovilom nizke cene in ličnega dela.

Z odličnim spoštovanjem

**Fran Dežman,**  
bukvovez.

(19)

## Naprodaj je izvrsten Slivovec,

pridelek iz leta 1885, ki ima 21 stopinj, liter po 50 kr. pri grajščinskem oskrbništvu na Raki na Dolenjskem.

➡ Zrebanje že prihodnji mesec. ➡

**KINCSEM SREČKE** à 1 gld. **11 srečk 10 gld. samo**

Glavni dobitek v gotovini

**gld. 50.000 gld.**

10.000 gld., 5000 gld. z odtegljajem 20% — 4788 denarnih dobitkov.

(25)

Kincsem-srečke dobivajo se

v loterijskem bureau ogerskega Jockey-kluba: Budapešta, Waitznergasse 6.